

EDITOR : NORLAILA HAMIMA JAMALUDDIN

TEL : 1-300-22-6787 SAMB: 4429

FAKS : 03-20567083/7084

FOTO: MUHAIZAN YAHYA

NILAI EKSKLUSIF DEWAN BERTAM

Nor 'Asyikin Mat Hayin
asyikin.mat@hmetro.com.my

Sejuk dan mendamaikan. Itu yang dirasakan sebaik kaki melangkah masuk ke Balai Desa Semai di Perkampungan Orang Asli Kampung Sungai Lah, Tapah, Perak.

Bukan itu saja, penulis

juga terpegun melihat keindahan seni anyaman pada dinding dan siling balai berkenaan kerana ia begitu halus serta menarik.

Terserlah nilai eksklusif pada balai berkenaan meskipun ia diperbuat menggunakan kulit dan batang pokok bertam.

Pokok bertam atau

nama saintifiknya Eugeissona tristis ialah sejenis pokok palma yang hidup merata di dalam hutan pedalaman Semenanjung Malaysia.

Balai Desa Semai berkeluasan 24.4 meter (m) x 12.2m itu adalah projek Fakulti Seni Rekabentuk dan Seni Bina Universiti

Putra Malaysia (UPM) yang dilaksanakan September tahun lalu.

Uniknya, projek itu mengetengahkan teknik pembinaan sendiri iaitu gabungan ilmu, teknologi dan membabitkan masyarakat dalam pembinaan balai berkenaan.

> N30&N31

CIRI TRADISIONAL, MESRA ALAM

Selain kontraktor dan masyarakat Orang Asli, kerja pembinaan Balai Desa Semai turut membabitkan sukarelawan yang terdiri daripada penuntut institut pengajian tinggi termasuk UPM

DR WAN SRIHANI

melihat sendiri keunikan pembinaan menggunakan pokok bertam.

Pembinaan dewan itu juga memberi nilai tambahan kepada kira-kira 180 penduduk di kampung berkenaan dan Perkampungan Orang Asli Kampung Kolam apabila ia bakal digunakan sebagai dewan komuniti serta perpustakaan kecil untuk pembangunan mereka.

Dr Wan Srihani berkata, dari segi konsep projek Balai Desa Semai sudah lama dan ia adalah

kesinambungan projek Teratai Semai yang dilaksanakan di Kampung Batu 16, 17 dan Kampung Batu 5, Tapah sebelum ini.

"Kami memilih bertam sebagai material projek ini kerana keunikannya selain bersifat mesra alam dan mudah didapati dari hutan berhampiran kampung terbabit.

"Pokok bertam begitu dekat dengan masyarakat Orang Asli kerana dahulunya kebanyakan kediaman mereka diperbuat daripada bahan itu sebelum beralih kepada konkrit," katanya. Beliau berkata, meskipun mereka mendiami rumah konkrit pastinya ada membuat sambungan rumah di bahagian belakang menggunakan konsep tradisional iaitu bertam.

Katanya, konsep pembinaan Balai Desa Semai dan Teratak Semai pada dasarnya adalah sama tapi bahan binaannya berbeza kerana terdapat campuran konkrit di balai berkenaan sedangkan Teratak Semai menggunakan buluh dan kayu sepenuhnya selain lebih menampilkan ciri tradisional.

Jelasnya, Balai Desa Semai pula berkonsepkan separuh moden kerana selain bertam, bahan konkrit dan kayu untuk dinding atas diketengahkan bagi memenuhi permintaan penaja iaitu Rotary Club yang mahu pembinaan lebih kukuh.

"Selain kontraktor dan masyarakat Orang Asli, kerja pembinaan Balai Desa Semai

Penggunaan bertam hidupkan semua kemahiran menganyam dalam kalangan masyarakat Orang Asli

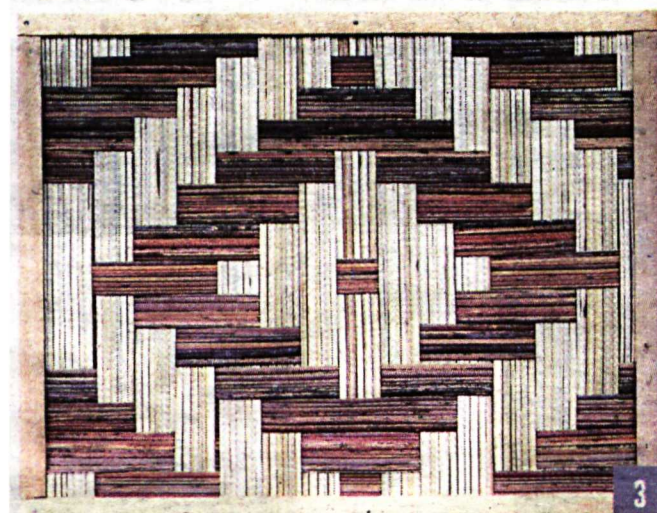
FOKUS

DARI MUKA N31

Projek yang hampir siap itu dibina dengan anggaran kos RM50,000 hasil sumbangan Rotary Club dan beberapa agensi lain termasuk Majlis Perbandaran Ipoh (MPI).

Baru-baru ini, penulis berkesempatan mengikuti lawatan ke tapak projek itu bersama Dekan Fakulti Seni Rekabentuk dan Seni Bina UPM Prof Madya Dr Osman Mohd Tahir, Ketua Projek, Projek Balai Desa Semai Prof Madya Dr Meor Mohammed Fared Meor Razali dan Penyelidik Projek Balai Desa Semai Dr Wan Srihani

Wan Mohamed. Sememangnya penulis sangat teruja menyertai lawatan itu dan mengangap ia antara pengalaman berharga kerana pertama kali berpeluang

turut membabitkan sukarelawan yang terdiri daripada penuntut institut pengajian tinggi termasuk UPM.

"Semua penuntut itu sedang menjalani latihan industri di beberapa syarikat yang mendapat kebenaran daripada majikan mereka untuk terbabit dalam program berkenaan bagi menimba pengalaman tambahan," katanya.

Katanya, sepanjang pembabitannya, mereka didedahkan dengan kerja pembinaan bermula daripada membancuh simen hingga ke peringkat akhir.

Malah projek itu juga turut mendidik penuntut menjadi arkitek serba boleh dan pembabitannya memberikan pengalaman langsung di tapak serta teknik pembinaan. "Kami tidak mahu pelajar hanya duduk di studio dan sebaliknya perlu juga pergi ke tapak pembinaan. Konsep asas pembinaan adalah sama walaupun membuat reka bentuk bangunan berteknologi tinggi.

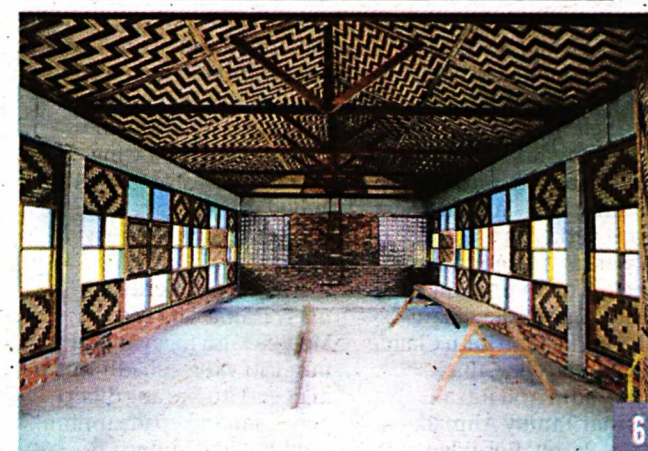
"UPM memberi pendedahan dengan projek berskala kecil seperti Balai Desa Semai supaya mereka tidak kekok apabila menempuh alam pekerjaan sebenar dan pengalaman ini sangat berharga bagi seorang penuntut," katanya.

Sementara itu, penggunaan bertam dapat menghidupkan semua kemahiran menganyam dalam kalangan masyarakat Orang Asli terutama golongan muda.

Selain itu Dr Wan Srihani juga mengharapkan masyarakat lebih menghargai seni yang menjadi antara warisan negara.

Sementara itu Dr Osman berkata, Fakulti Seni Rekabentuk dan Seni Bina UPM sentiasa menerapkan unsur kelestarian dalam pembinaan, reka bentuk, praktikal dan amalan.

Katanya, bukan pensyarah saja perlu ke lapangan tapi penuntut juga perlu ber-

buat demikian bagi menimba pengalaman.

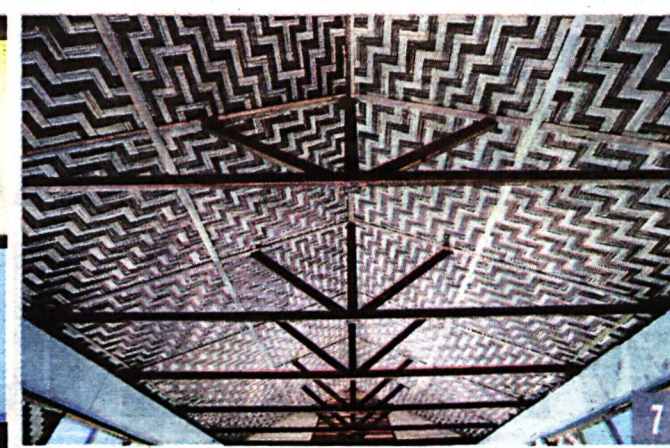
"Kami mengharapkan projek ini menjadi perintis dan model di samping idea itu boleh diterapkan kepada komuniti di tempat lain sama ada peringkat kampung, daerah, negeri atau kebangsaan.

"Saya berasakan pembabitannya semua pihak dalam projek ini penting bagi mengenangkan idea berkenaan untuk mewujudkan persekitaran kehidupan yang kondusif," katanya.

Jelasnya, projek itu juga

mengambil kira keperluan dan kehendak masyarakat setempat di kampung berkenaan.

Selain menggalakkan pembabitannya bersama antara pensyarah dan penuntut, jaringan industri dengan masyarakat juga penting. Sementara itu, Pengerusi Jawatankuasa Kemajuan dan Keselamatan Kampung (JKKK) Kampung Sungai Lah Setom Taman berkata, penggunaan bertam dalam pembinaan balai

berkenaan dapat mengembalikan semula tradisi budaya masyarakat terbabit.

"Ini kerana proses menggunakan bertam dalam pembinaan rumah agak renyah menyebabkan masyarakat Orang Asli kini lebih gemar memilih rumah konkrit.

"Pokok bertam ini diambil dari Kampung Batu 5, Cameron Highlands dan perlu melakukan beberapa proses sebelum digunakan bagi tujuan pembinaan.

"Kulit bertam disiat dan dijemur selama dua hari hingga betul-betul kering, kemudian

baru dianyam untuk dijadikan dinding selain siling rumah," katanya.

Satu lagi katanya, keangan dihadapi ialah untuk mendapatkan orang yang berkebolehan menganyam kulit bertam kerana bilangan semakin berkurangan.

"Apabila kulit bertam di bawa ke sini, ramai anak muda di sini tertanya-tanya kerana mereka tidak pernah melihatnya sebelum ini," katanya.

1 DR Wan Srihani (kiri) bersama Dr Meor Mohammed Fared berbincang berkenaan Balai Desa Semai.

2 BALAI Desa Semai dari bahagian hadapan.

3 KULIT bertam yang dianyam menjadi dinding Balai Desa Semai.

4 TIMBALAN Pengarah Bahagian Promosi dan Pemasaran Inovasi, Dr Mohamad Fakri Zaky Jaafar meninjau bahagian dalam Balai Desa Semai.

5 DR Osman (kiri) dan Dr Srihani meninjau Balai Desa Semai yang hampir siap pembinaannya.

6 PENGGUNAAN kulit bertam memberi nilai eksklusif di Balai Desa Semai.

7 SILING daripada kulit bertam membangkitkan suasana sejuk di Balai Desa Semai.

8 BATANG dan kulit bertam yang sudah dianyam menjadi dinding Balai Desa Semai.

9 BALAI Desa Semai dibina untuk kegunaan penduduk Perkampungan Orang Asli Kampung Sungai Lah dan Kampung Kolam.

